

Første kvartal 2009

Når dette læses efter påske, har NATO-kredsen udpeget en ny generalsekretær for verdens mest succesfulde forsvarsalliance. I Danmark har det ikke alene beskæftiget Anders Fogh Rasmussens tirsdagsmøder med pressen, hvor han uge efter uge afviste at beskæftige sig med hypotetiske spørgsmål, men også givet et dygtig skrædder på Frederiksberg beskæftigelse med at forkorte og uddybe en serie nye habitter til Lars Løkke Rasmussen.

Hvilke opgaver og valg, den ny generalsekretær i NATO står overfor, fik i den månedlange periode ikke den store opmærksomhed i Danmark.

Måske nu.

Ikke alene står NATO-soldater dybt begravet i en kompliceret krig mod Taleban og andre militser i Afghanistan – alliancen har også flådefartøjer ud for Afrikas Horn og vil i den kommende generalsekretærs tid stå over for svære spørgsmål: Kan alliancen tåle at trække sig mindre end sejrrigt ud af Afghanistan? Hvor langt kan alliancen genoptage sit samarbejde med Putins gradvis mere autoritære Rusland? Skal alliancen udvikle sig til en sikkerhedsorganisation med stadig mere globalt ansvar, hvor ikke-europæiske regioner savner moralsk og mi-

litær råstyrke? Skal NATO involvere sig i løsningen af konflikten mellem Israel og palæstinenserne, dvs. påtage sig at udstationere soldater på den gamle 1967-grænse? Skal NATO involvere sig i det forestående opgør om sikkerhed og ressourcer i det nordlige Polarhav?

Anders Fogh Rasmussen benyttede årets start til en række besøg i vigtige – dvs. store – NATO-lande. Men undlod selv at byde ind på NATO-dagsordenen. Kun i et svar på engelsk til en udenlandsk korrespondent varlede han et bud senere, da han sagde, at det ikke var tid til at beskæftige sig med disse sager ‘endnu’...

Måske nu.

NATOs fremtidige dilemmaer vil være de samme uanset navnet på generalsekretæren. Det er også dilemmaer af relevans for Danmark.

Og på initiativ af den nye amerikanske regering, besluttede NATO i begyndelsen af marts at ‘normalisere’ forholdet til Rusland, kun syv måneder efter den russiske invasion af Georgien. Invasionen fik dengang NATO til at aflyse alle møder mellem ministre og embedsmænd i det fælles NATO-Rusland-råd. USA vil nu ‘starte på en frisk’, sagde udenrigsminister Hillary Clinton. “Vi må og skal finde

måder at arbejde konstruktivt sammen med Rusland på, når vi har fælles interesser – inklusive vores hjælp til det afghanske folk”, sagde hun ifølge *Politikens* korrespondenter ved et NATO-møde i Bruxelles.

Hun tilbød også at diskutere et seriøst samarbejde med Moskva om det omstridte missilskjold i Europa.

Nu er NATO-Rusland-rådet vakt til live igen, ligesom EU har opgivet at indføre sanktioner mod Rusland for invasionen af Georgien.

”Vi giver ikke efter over for Rusland. Vi har bare måttet konstatere, at vi bedst kan diskutere Georgien, hvis vi har et sted at diskutere det. Hvis man skal fremme Georgiens interesser og forsøge på at forsone Georgien, så kan det altså ikke nytte noget, hvis man ikke snakker med dem, som har militær dernede”, sagde Per Stig Møller (K) til *Politiken*.

Flere af de central- og østeuropæiske NATO-lande var skeptiske.

Besøg i Washington

Per Stig Møller besøgte ugen efter Hillary Clinton i Washington og erklærede på den baggrund, at forholdet mellem USA og Danmark er i topform. Kritikere af den danske regerings tætte forhold til den tidligere regering under George W. Bush havde ellers spået, at respekten for den danske stemme ville lide skade. Men nej, mødet mellem Hillary Clinton og Per Stig Møller var nærmest hjerteligt, og de to havde ikke så lidt af fælles inter-

esse at drøfte: Krigen i Afghanistan, konflikterne i Mellemøsten, årets afsluttende klimatopmøde i København, hvor præsident Barrack Obama ventes til Bella Center ... og, nå ja, måske også NATO, skønt spørgsmålet om ny generalsekretær for alliancen angiveligt ikke blev nævnt med et ord.

Per Stig Møller mødtes også med den nationale sikkerhedsrådgiver James Jones og Richard Holbrooke, Obama-regeringens særlige problemknuser i Pakistan og Afghanistan. “En meget konstruktiv formiddag”, sagde den danske udenrigsminister på et pressemøde. Han var ikke utilfreds med, at Clinton og Holbrooke havde takket Danmark for bidraget i Afghanistan.

Dagsordenen kort

Hvordan verden ellers så ud for Danmark, kunne måske aflæses af dagsordenen for Det Udenrigspolitiske Nævn den 18. marts – med deltagelse af både stats- og udenrigsministeren:

Oplæg til Det Europæiske Råds møde den 19.-20. marts 2009. Orientering om statsministerens møder i London, Berlin og Bruxelles den 18.-19. februar 2009, det uformelle EU-topmøde den 1. marts 2009, udenrigsministerens samtaler i Moskva den 25.-27. februar 2009, udenrigsministerens deltagelse i Gaza-konferencen i Sharm el-Sheik den 2. marts 2009, NATO-udenrigsministermødet i Bruxelles den 5. marts 2009, det nordisk-afrikanske udenrigsministermøde i

Helsingør den 11.-12. marts 2009 og udenrigsministerens samtale med Clinton i Washington. Plus det løse.

Klima-krisen

Forberedelserne til klima-topmødet i december omfattede i marts et stort videnskabeligt træf i Bella Center, hvortil Københavns Universitet havde inviteret klodens fremmeste forskere og debatdeltagere (én havde måske mest bemærkelsesværdigt meldt afbud – Bjørn Lomborg). Her var den dårlige nyhed, at den globale opvarmning går hurtigere end ventet, men den gode nyhed var, at det også går hurtigere end ventet med at udvikle teknologiske muligheder for at bremse opvarmningen. Lord Stern kunne således også fortælle, at omkostningerne ved ikke at handle over for CO₂-udslippene er i vækst, mens prisen for at gribe ind ikke behøver blive så stor som frygtet.

Statsministeren bad ved et pressemøde i Bella Center om klare svar fra videnskabsfolkene. Han ville vide, om det er nok, hvis regeringerne bremser den globale opvarmning til max to grader, eller om der skal en stærkere begrænsning til? Videnskabsfolkene fandt stadig stof til indbyrdes meningsudvekslinger.

Klimakrisen var ikke ene om at fortsætte – det gjorde finanskrisen mildest talt også. I Danmark kunne man måske lene sig ved, at den faldende økonomiske vækst i sig selv bidrager til at begrænse vores CO₂-udslip, i hvert

fald for en tid. Danmarks energiforbrug faldt således med tre procent i 2008, og CO₂-udledningerne faldt med 5,9 procent. Det viste Energistyrelsens foreløbige energistatistik for 2008 ifølge Ritzau. Faldet i energiforbruget var større end faldet i det danske bruttonationalprodukt. BNP faldt i 2008 med 1,3 procent.

Tørnæs på farten

Udviklingsminister Ulla Tørnæs har også haft travlt. Midt i marts aflagde hun et besøg i Zimbabwe for at gøre sig bekendt med krisen i dette samfund under den omstridte præsident Mugabe og hans nye reformregering under Morgan Tsvangirai.

Umiddelbart inden aflagde Tørnæs også et besøg i Sydafrika for at deltage i en workshop i den dansk-ledede Afrika-kommission om finansiering af små- og mellemstore virksomheder, adgang til bæredygtig energi og støtte til unge entreprenører. Kommissionens udsender sin rapport i maj.

Og den 20. marts rejste Tørnæs videre til Uganda for at studere ligestilling og genopbygning i den nordlige og kriseramte del af dette østafrikanske samfund.

I øvrigt:

* Udenrigsministeriet har fået ny chef, Claus Grube. Han har været Danmarks faste repræsentant ved EU siden 2003

* Og så skal vi ikke vente, at farvande-

ne nord for Canada og Rusland bliver sejlbare lige med det samme. I en analyse fra DIIS skriver Svend Aage Christensen, at Polarhavet i hvert fald frem til 2050 hvert år vil fryse til – og at Nordvestpassagen højst vil være sejlbare i et par uger om året – og dét med stor risiko for isbjerger m.m. En ændring af de internationale skibruter står ikke lige for.

* Udviklingsminister Ulla Tørnæs har for Danida bevilget 10 millioner kroner i humanitær hjælp til civilbefolk-

ningen i det nordlige Sri Lanka, hvor regeringshæren i årets begyndelse med betydelig militær succes har ført en offensiv mod De Tamilske Tigre. Den danske bevilling skal bidrage til transport af nødhjælp til området, rent drikkevand, latriner og byggematerialer, formidling af sikker passage for civile, evakuering af syge, hjælp til flygtninge m.m.

Anders Jerichow er kronikredaktør for Politiken og redaktør af Udenrigs.